

اصول و مبانی کشت و پرورش گیاهان دارویی

جهت استفاده:

- مهارت آموختن فنی و حرفه‌ای در رشته‌های مربوط به گیاهان دارویی، کشاورزی و باغبانی
- دانشجویان رشته‌های کشاورزی و گیاهان دارویی
- علاقه‌مندان به کاشت، داشت و برداشت گیاهان دارویی

کتاب آشنایی و تألیف

دکتر رضا بللخانی

پژوهشگر واحد تحقیق و توسعه شرکت داروسازی باریج‌اسانس

مدیر آموزشگاه آزاد فنی و حرفه‌ای باریج‌اسانس

دکتر علی ثابتی

سرپرست واحد ترویج و توسعه گیاهان دارویی شرکت داروسازی باریج‌اسانس

مربی آموزشگاه آزاد فنی و حرفه‌ای باریج‌اسانس

انتشارات مرسل

- اصول و مبانی کشت و پرورش گیاهان دارویی
- علیرضا بلندنظر - علی ثابتي
- ویراستار علمی: دکتر علیرضا بلندنظر
- ویراستار ادبی: مهري مسگري نياسر
- ناظر چاپ: دکتر رضا بخردی
- آماده‌سازی متن: واحد فنی و تحقیقات انتشارات مرسل
- چاپ اول / ۱۳۹۸ / ۱۰۰۰ نسخه
- شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۷۲-۵۴۱-۳
- چاپخانه: بوستان کتاب قم
- قیمت: ۳۸۰۰۰ تومان
- این کتاب محفوظ است و تکثیر کل یا بخشی از این کتاب مجاز نیست.

انتشارات مرسل

مجموعه‌ای از بهترین‌ها

Morsal Publications

ناشر برگزیده ۲ دوره
تألیف: ۵۳ بین‌المللی کتاب تهران (۸۹ و ۱۳۸۴)

کتابخانه: ۱۳۹۲

www.morsalpub.com

ارتباط با خوانندگان و خرید اینترنتی:

دفتر پخش: ۰۵۱-۵۴۵۱۳

همراه: ۰۹۱۳ ۱۶۱ ۳۵۴۶

تلفن: ۰۵۱-۵۵۱۰۳۰۲۳

سامانه پیامکی: ۵۰۰۰۱۳۳۳۴۴۴

صندوق پستی: ۸۰۵/۱۳۳۵

جهت تهیه و خرید کتاب با شماره تلفن ۰۸۶-۴۰۰۲، واحد توسعه و هماهنگی متون علمی شرکت باریج اسانس تماس حاصل فرمایید. مشتاق دریافت انتقادات و پیشنهادهای شما از طریق ارسال به ایمیل books@barijessence.com هستیم.

روش‌های و تشخیص‌های رایج

در بیماری‌های

و تشخیص

در بیماری‌های و تشخیص‌های رایج در روش‌های و تشخیص‌های رایج

در بیماری‌های و تشخیص‌های رایج در روش‌های و تشخیص‌های رایج

در بیماری‌های و تشخیص‌های رایج در روش‌های و تشخیص‌های رایج

در بیماری‌های و تشخیص‌های رایج

در بیماری‌های و تشخیص‌های رایج

در بیماری‌های و تشخیص‌های رایج

در بیماری‌های و تشخیص‌های رایج

در بیماری‌های و تشخیص‌های رایج

سرشناسه: بلندنظر، علیرضا، ۱۳۵۶ -
عنوان و نام پدیدآور: اصول و مبانی کشت و پرورش گیاهان دارویی / است. ده
مهارت‌آموزان فنی و حرفه‌ای... / گردآوری و تألیف علیرضا بلندنظر، علی
مشخصات نشر: کاشان: مرسل؛ ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری: ۱۸۰ ص.: مصور(رنگی).
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۷۲-۵۴۱-۳

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

موضوع: گیاهان دارویی -- کاشت

موضوع: Medicinal - Planting

شناسه افزوده: ثابتی، علی، ۱۳۵۹ -

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۷ الف ۸ / SB۲۹۳

رده‌بندی دیویی: ۶۳۳/۸۸

شماره کتابشناسی ملی: ۵۴۰۸۲۶۶

فهرست مطالب

مقدمه ۹

سخن مؤلفان ۱۱

فصل اول: کلیات

۱-۱- جایگاه گیاهان دارویی در جهان و ایران ۱۴

۱-۲- جایگاه گیاهان دارویی در درمان بیماری‌ها ۱۵

۱-۳- آیا استفاده از گیاهان دارویی به خطرات است؟ ۱۵

۱-۴- تاریخچه کشت و پرورش گیاهان دارویی ۱۶

۱-۵- کشاورزی و کشت و پرورش ۱۹

۱-۶- ضرورت کشت گیاهان دارویی ۲۰

۱-۷- تصمیم‌گیری اولیه جهت کشت گیاهان دارویی ۲۱

۱-۸- دیدم کاری گیاهان دارویی ۲۲

فصل دوم: گیاه‌شناسی (شکل، ساختمان و وظایف اندام‌های رویشی و زایشی)

۲-۱- چرخه زندگی گیاهان دارویی ۲۴

۲-۲- اندام رویشی ۲۴

۲-۲-۱- ریشه ۲۴

۲-۲-۲- ساقه ۲۶

۲-۲-۳- برگ ۲۸

۲-۳- اندام زایشی ۳۰

۲-۳-۱- گل ۳۰

۲-۳-۲- دانه و بذریه ۳۱

فصل سوم: طبقه‌بندی گیاهان دارویی

- ۳-۱- طبقه‌بندی گیاهان ۳۸
- ۳-۱-۱- طبقه‌بندی گیاهان براساس نوع مصرف یا هدف تولید ۳۸
- ۳-۱-۲- طبقه‌بندی علمی گیاهان ۳۹
- ۳-۱-۳- طبقه‌بندی براساس عادات رشد ۴۱
- ۳-۱-۴- طبقه‌بندی براساس عملیات زراعی مشترک ۴۲
- ۳-۱-۵- طبقه‌بندی برحسب نوع اثر درمانی ۴۲
- ۳-۱-۶- طبقه‌بندی از لحاظ مورفولوژیکی (ریخت‌شناسی) یا اندام قابل مصرف ۴۲
- ۳-۱-۷- طبقه‌بندی براساس فصل رشد ۴۳
- ۳-۱-۸- طبقه‌بندی گیاهان از لحاظ واکنش به طول دوره روشنایی یا طول روز ۴۴
- ۳-۱-۹- طبقه‌بندی براساس دمای مطلوب رشد ۴۴
- ۳-۱-۱۰- طبقه‌بندی براساس نیازهای اکولوژیکی ۴۴

فصل چهارم: اقلیم و عوامل مؤثر در رشد و نمو گیاهان دارویی

- ۴-۱- اقلیم رشد گیاهان دارویی ۴۸
- ۴-۲- عوامل مؤثر در رشد و نمو گیاهان دارویی ۴۹

فصل پنجم: مدیریت مزرعه

- ۵-۱- مدیریت مزرعه ۶۲
- ۵-۲- عوامل مؤثر در انتخاب زمین و نوع کشت گیاهان دارویی ۶۳
- ۵-۳- انتخاب نوع محصول براساس تناوب زراعی ۶۴

فصل ششم: عملیات پیش از کاشت (آماده‌سازی زمین)

- ۶-۱- آماده‌سازی بستر بذر گیاهان دارویی ۷۰
- ۶-۱-۱- آماده‌سازی مکانیکی یا فیزیکی خاک ۷۰
- ۶-۱-۲- آماده‌سازی شیمیایی خاک (کوددهی) ۷۹
- ۶-۱-۲-۱- انواع کودها ۸۱
- ۶-۱-۲-۲- انتخاب نوع و میزان کود ۸۳
- ۶-۱-۲-۳- زمان کوددهی ۸۳

۴-۲-۱-۶- روش های کوددهی ۸۴

۳-۱-۶- تهیه بیولوژیکی زمین ۸۸

فصل هفتم: عملیات کاشت

۱-۷- نهاده تکثیری ۹۰

۱-۱-۷- تکثیر جنسی ۹۰

۲-۱-۷- تکثیر غیر جنسی ۹۰

۷-۲- خصوصیات مورد نیاز جهت انتخاب بذر ۹۲

۳-۷- تیم رهای نهاده تکثیری قبل از کاشت ۹۴

۴-۷- عوامل محیطی مؤثر بر جوانه زنی بذر ۹۵

۵-۷- عملیات کاشت ۹۶

۱-۵-۷- تاریخ کاشت ۹۶

۲-۵-۷- تراکم ۹۸

۳-۵-۷- آرایش کاشت ۹۹

۴-۵-۷- میزان بذر یا بوته در هکتار ۱۰۱

۵-۵-۷- عمق کاشت ۱۰۱

۶-۵-۷- کاشت ۱۰۲

۷-۵-۷- روش های کاشت ۱۰۳

۸-۵-۷- ادوات کاشت ۱۰۵

فصل هشتم: عملیات داشت

۱-۸- عملیات داشت ۱۱۲

۱-۱-۸- آبیاری ۱۱۲

۲-۱-۸- کوددهی به صورت سرک ۱۲۰

۳-۱-۸- هرس ۱۲۱

۴-۱-۸- تُنک کردن ۱۲۱

۵-۱-۸- واکاری ۱۲۳

۶-۱-۸- وجین و سله شکنی ۱۲۳

- ۱۲۳ ۸-۱-۷ - خاک‌دادن پای بوته
- ۱۲۴ ۸-۱-۸ - کنترل آفات
- ۱۲۶ ۸-۱-۹ - کنترل بیماری‌ها
- ۱۲۷ ۸-۱-۱۰ - کنترل علف‌های هرز

فصل نهم: عملیات برداشت

- ۱۳۲ ۹-۱ - عملیات برداشت
- ۱۳۴ ۹-۲ - روش‌ها و وسایل برداشت

فصل دهم: حیات پس از برداشت و انبارداری

- ۱۴۲ ۱۰-۱ - عملیات پس از برداشت
- ۱۴۲ ۱۰-۱-۱ - خشک کردن
- ۱۴۸ ۱۰-۱-۲ - عملیات پس از خشک کردن
- ۱۴۹ ۱۰-۱-۳ - بسته‌بندی
- ۱۵۲ ۱۰-۱-۴ - انبارداری

فصل یازدهم: مواد مؤثره گیاهان دارویی

- ۱۵۶ ۱۱-۱ - مواد مؤثره گیاهان دارویی

فصل دوازدهم: برآورد هزینه‌های مزرعه (حسابداری مزرعه)

- ۱۶۰ ۱۲-۱ - حسابداری مزرعه

فصل سیزدهم: تعاریف

- ۱۶۸ تعاریف (به ترتیب حروف الفبا)

مقدمه

به عنوان شخصی که سال‌ها در خدمت پدر بزرگوارم «مرحوم مهندس حسین حجازی (پدر صنعت اسانس ایران)» بودهام و همچنین فردی که سال‌هاست مدیریت یک مجموعه داروسازی گیاهی عظیم و با سابقه را برعهده دارم، نیاز اصلی کشور در تولید و پیشبرد صنعت داروهای گیاهی را، تأمین مواد اولیه یا همان گیاهان دارویی سالم و مرغوب می‌دانم. اگرچه متأسفانه آن اعتمادی که انتظار می‌رود بین کشاورزان و متولیان عرصه گیاهان دارویی و داروهای گیاهی وجود داشته باشد، در طول سالیان گذشته در همه عرصه‌ها کم‌رنگ شده است، اما به نظر می‌رسد می‌توان با آموزش و ترویج کشت گیاهان دارویی به این مهم دست یافت و کشاورزان سراسر کشور را به کشت گیاهان دارویی تشویق نمود. با این کار خواهیم توانست پس از تأمین نیاز کشور، محصول نهایی را به خارج از کشور نیز صادر نموده و با ارزیابی ارزش افزوده بیشتر، تولید را ارتقاء بخشیم. در این حالت با ارائه آموزش توسط کارشناسان مجرب و با استفاده از اینترنت، می‌توانیم زمین‌های زیادی را زیر کشت گیاهان دارویی برده و ضمن رونق اقتصادی کشاورزان، از تغال‌زایی، شرکت‌های داروسازی گیاهی نیز خواهند توانست مواد اولیه خود را به راحتی تأمین نمایند.

اغلب کشاورزان و علاقه‌مندان نمی‌دانند که چگونه می‌توانند به کشت گیاهان دارویی روی آورند و متأسفانه اطلاعات کاربردی در این زمینه نیز کم است. البته که آموزش‌های نیز هستند که ریسک‌پذیری بالایی داشته و به این صنعت علاقه نشان می‌دهند، ولی ندانند که اطلاعات کافی در این زمینه آنها را با مشکلات عدیده‌ای مواجه می‌سازد. بهترین و ارزشمندترین کار در این زمینه، ارائه‌ی اطلاعات صحیح، علمی و کاربردی است که می‌تواند برای آنها بسیار مفید و تعیین‌کننده باشد.

کتاب حاضر که اصول و مبانی کشت و پرورش گیاهان دارویی را شرح می‌دهد، برای کلیه علاقه‌مندان به کشت و پرورش گیاهان دارویی مفید و دارای اطلاعات ارزشمندی در این زمینه است. کشاورزان، دانشجویان رشته‌های کشاورزی، مهارت‌آموزان رشته‌های فنی و حرفه‌ای و سایر علاقه‌مندان می‌توانند از اطلاعات این کتاب که بسیار جامع و کامل تهیه شده است، استفاده نمایند.

مهندس لاله حجازی

مدیرعامل شرکت داروسازی باريج اسانس

مؤسس آموزشگاه آزاد فنی و حرفه‌ای باريج اسانس